

Täysistunto

Keskiviikko 13.10.2021 klo 13.59—18.31

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 162/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan. — Keskustelu, ministeri Ohisalo, olkaa hyvä.

Lähetekeskusteluun varattiin enintään 30 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatettiin aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.32 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, hyvät kansanedustajat! Nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi niin kutsuttua vastaanottolakia eli lakia kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta. Lakia muutettaisiin siten, että Maahanmuuttovirastolle keskitettäisiin vastuu siitä valmiussuunnittelusta, joka koskee vastaanotopalveluiden järjestämistä laajamittaisen maahantulon tilanteessa. Tämä muutos parantaisi varautumista suuriin maahantulijamääriin ja selkeyttäisi viranomaisten työnjakoa.

Nykyisin vastuu vastaanoton valmiussuunnittelusta on jaettu useammalle taholle. Valmiussuunnittelua hoitaa Maahanmuuttovirasto, jonka tehtäviin kuuluu turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelmän käytännön toiminnan ohjaus, suunnittelu ja valvonta. Olemassa oleva vastaanottojärjestelmä muodostaa pohjan, jonka varaan Maahanmuuttovirasto on tehnyt suunnitelmat vastaanottokapasiteetin laajentamiseksi, jos tilanne niin edellyttää. Myös ely-keskukset osallistuvat laajamittaiseen maahantuloon liittyvään valmiussuunnitteluun. Ely-keskukset on veloitettu sopimaan varautumissuunnitelmien laatimisesta alueillaan olevien kuntien kanssa vastaanoton järjestämiseksi laajamittaisen maahantulon tilanteessa. Ely-keskukset ylläpitävät myös alueellisia eri viranomaisten, kuntien, järjestöjen ja seurakuntien yhteistyöryhmiä, joiden tarkoituksena on koordinoita alueen valmiussuunnitelmien valmistelua ja samalla sitouttaa näitä toimijoita mukaan varautumistyöhön.

Nykyisen vastaanottolain 12 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarvittaessa, että joihinkin kuntiin olisi perustettava laajamittaisen maahantulon tilanteessa vastaanotto- tai järjestelykeskuksia. No, miksi tämä nykyinen järjestely ei toimi?

Ensinnäkin: Valmiussuunnittelun tehtävä jakautuu usealle eri toimijalle. Jo valmiuslain periaatteen mukaista on, että valmiudesta vastaa se taho, joka normaaliaikoinakin hoitaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2021 vp

tehtävää. Nykyratkaisussa tehtävää hoitavat Maahanmuuttoviraston ohella myös ely-keskukset, joiden roolit ovat osin päällekkäiset.

Toiseksi: Ely-keskukset eivät ole käytännössä kyenneet tuottamaan sitä valmiutta, mikä olisi ollut tarpeen. Tämä tuli esiin syksyllä 2015, kun Suomeen saapui erittäin suuri määrä turvapaikanhakijoita. Kun ely-keskukset eivät muutoin ole ohjaamassa vastaanottopalveluiden tuottamista, niillä ei ole vastaanottotoimintaan liittyvää käytännön osaamista. Ely-keskuksilla on myös ollut käytössään liian vähän resursseja tämän tehtävän hoitamiseen.

Kolmanneksi: Vastaanottolain sääntely, jolla kuntia velvoitettaisiin valtioneuvoston asetuksella perustamaan vastaanotto- ja järjestelykeskuksia, on vastoin perustuslaissa säädettyä kuntien itsehallintoa. Näin ollen tämä säännös on poistettava.

Esityksellä ehdotetaan tilanteen korjaamista siten, että kokonaisvastuu maahantulijoiden vastaanottopalveluiden järjestämiseen liittyvästä valmiussuunnittelusta ja varautumistoimista annetaan Maahanmuuttovirastolle. Maahanmuuttovirastolla on paras osaaminen vastaanottopalveluiden järjestämisestä. Lisäksi kokonaisuus olisi vain yhden viranomaisen vastuulla, minkä myötä alueellinen ja valtakunnallinen valmiussuunnittelu voisi paremmin kytkeytyä yhdeksi kokonaisuudeksi. Laajamittaisen maahantulon tilanteessa järjestelmän kokonaishallinta olisi parempaa ja myös kustannustehokkaampaa. Myös työnjako olisi selkeämpi.

Kuntia velvoittava ja perustuslain vastainen kirjaus poistettaisiin vastaanottolaista. Kuntien toivotaan tuki edelleen osallistuvan valmiussuunnitteluun yhteistyössä Maahanmuuttoviraston kanssa. Ely-keskusten roolina olisi jatkossa osallistua Maahanmuuttoviraston vetämään alueelliseen valmiussuunnitteluun yhtenä alueen viranomaisena muiden joukossa.

Samalla kun tehtävä keskitetään Maahanmuuttovirastolle, on sille annettava riittävät resurssit tehtävän hoitamiseen. Tarve on kolmea henkilötyövuotta vastaava resurssi. Tästä yhtä henkilötyövuotta vastaava osuus voidaan siirtää ely-keskuksilta tehtävien siirron myötä ja kahta henkilötyövuotta vastaava osuus ehdotetaan katettavaksi määrärahaa lisäämällä. Riittävät resurssit ovat tarpeen, jotta valmiussuunnitelmat ovat laadukkaita ja ajantasaisia ja vastaavat tarpeeseen laajamittaisen maahantulon tilanteessa.

Suunnitelmia on myös testattava harjoituksin, on laadittava ja ylläpidettävä ohjeita ja eri toimijoille on järjestettävä koulutusta. Lisäksi on tarpeen kehittää ja vahvistaa maahanmuuton tilannekuvan seuranta ja ennakointia. Vuoden 15 tilanne osoitti, että paremmalla ennakkoinnilla saatava lisäaika varautumiseen olisi parantanut tilanteen hallintaa ja mahdollisesti säästänyt myös rahaa.

Arvoisa puhemies, hyvät kansanedustajat! Nyt esitetty vastaanottolain muutos on tärkeä osa valmiuden ja varautumisen kehittämisen työtä, jota sisäasiainhallinnon alalla on tehty jo vuosia. Laajamittaisen maahantulon tilanteessa on tärkeää, että vastuunjako eri toimijoiden kesken on selkeää ja että varautumistoimemme ovat tilanteen vaatimalla tasolla.

Tässä esityksessä ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Vestman.

15.37 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille asian esittelystä. Laajamittainen maahantulo on tosiaan kansallisessa riskiarviossa tunnistettu yhdeksi kansalliseksi riskiksi, jonka todennäköisyys on aiempaa korkeampi, ja pidän tätä hallituksen esitystä vastaanottolain muuttamisesta perusteltuna. On tärkeää, että Maahanmuuttovirasto

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2021 vp

vastaisi jatkossa varautumisesta vastaanoton järjestämiseen laajamittaisen maahantulon tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Haluaisin kysyä ministeriltä tässä yhteydessä myös muista toimenpiteistä, joita hallitus mahdollisesti valmistelee laajamittaisen maahantulon tilannetta ajatellen. Suomen valmiuslainsäädäntöhän ei oikeastaan tunnista tällaista laajamittaisen maahantulon tilannetta, ja olen ymmärtänyt, että Suomella on lainsäädännön näkökulmasta suhteellisen heikot edellytykset reagoida tällaiseen laajamittaisen maahantulon tilanteeseen. Useissa Euroopan maissa on otettu käyttöön tällaista hätätilasääntelyä, jossa maa pystyy rajoittamaan maahantulijoiden määrää laajamittaisen maahantulon tilanteessa, ja myös kansainvälinen oikeus tunnistaa tällaisen mahdollisuuden, jossa hätätilamenettelyn nojalla valtio voi oman turvallisuutensa ja järjestelmänsä kestävyysvuoksi rajata maahantulijoiden määrää. Missä mennään valmiuslainsäädännön päivittämisessä ja muun laajamittaisen maahantulon tilannetta huomioon ottavan lainsäädännön valmistelussa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Risikko.

15.39 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille tästä esittelystä. Ilman, että otan kantaa yksityiskohtiin, koska tämä on hallintovaliokuntaan sitten menossa, totean vain, että varmasti tällainen suunnittelun koordinaatio ja se, että se on yksissä käsissä, vie tätä asiaa eteenpäin. Silloin 2015 aika kylmiltään Suomi joutui tämän tyyppiseen tilanteeseen, ja se, että sieltä on nyt huomioitu näitä myöskin tähän järjestelmään ja organisointiin liittyviä kehittämiskohteita, on erittäin hyvä. Näitähän ei voi kaikkia kerralla tehdä, vaan ne tulevat sitten ajan mittaan, ja nyt on sitten tämän aika.

Kysyn nyt: On arvioitu varmasti, että se kolme henkilötyövuotta riittää. No, ehkä tähän suunnitteluun, mutta sittenhän tietysti se vaatii aika paljon nimenomaan sitä yhteistyötä elyn ja kuntien kanssa joka tapauksessa. Vaikka niiltä se koordinaatio, suunnittelun vastuu nyt annetaankin Migrille, siitä huolimatta tarvitaan sitten näillä alueilla, elyllä ja kunnillakin, suunnitteluresursseja. Mutta itse asiassa kysyisin mielenkiinnosta, kun en ole lukenut sanasta sanaan niitä lausuntoja, mikä oli elyn kanta tästä, kun nyt otetaan vähän elyiltäkin sitä vastuuta pois. Mikä elyn kanta oli, koska elyhän joutuu antamaan nyt resursseja huolimatta siitä, että se varmasti joutuu kuitenkin tätä suunnittelua sitten alueella tekemään? Onko se ollut ihan elyjen kanta, että joo, tämä yksi henkilötyövuosi voidaan heiltä ottaa? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja al-Tae.

15.41 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Ministerille: Nyt tällä hetkellä ensinnäkin täytyy tunnistaa ja tunnustaa se, että SPR:hän pelasti kyllä valtiovallan siinä, kun 2015 se rupeama tuli. Minusta onkin tärkeää, että lainsäädäntöön jätetään myöskin semmoinen mahdollisuus, että tällaista apua voitaisiin edelleen näiltä järjestöiltä, kuten Suomen Punaiselta Ristiltä ja muilta, tässä kohtaa pyytää. He ovat voittoa tavoittelematon toimija toisin kuin monet yritykset, ja se toiminta on silloin sen näköistä, kun yleensä järjestöt ja kolmannen sektorin toimijat tekevät ja yrittävät parhaansa mukaan edistää yhteisiä asioita mahdollisimman kustannustehokkaasti mutta kuitenkin ihmisyyttä ja ihmisiä arvostaen.

Tänä päivänä on edelleen auki vastaanottokeskuksia, joissa on aika paljon ihmisiä, ja tavallaan ne olot siellä ovat aika karseat hyvin monella ihmisellä, monella perheelläkin. Tie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2021 vp

dän, että hyvin moni vastaanottokeskuksissa oleva henkilö tällä hetkellä on mielialalääkityksen varassa. Siellä käytetään valtavasti erilaisia lääkkeitä, jotta tavallaan ihmisten mieli sitten rauhoittuu seitsemän vuodenkin odotuksen jälkeen.

Nyt kun näitä muutoksia tapahtuu, miten näitten ihmisten hyvinvointia voitaisiin vielä entistä vahvemmin vahvistaa? Ottaen huomioon tulevaisuuden kehityksen, tämäntyyppistä riskiarviotahan ja valmistautumista tässä osittain tehdään, niin miten me voimme pitää huolta siitä, että nämä ihmiset ovat toimeliaita heti alusta saakka? Ymmärretään, että he tulevat mahdollisesti sotatilanteista. Heillä on traumaperäistä ongelmallisuutta siellä taustalla, ja heillä saattaa olla myös lapsia. Samoissa keskuksissa saattaa olla joitain ihmisiä, jotka eivät esimerkiksi ole aina olleet kaidalla polulla. Miten tätä dynamiikkaa ja tätä kokonaisuutta voitaisiin hoitaa niin, että ne ihmiset siellä viihtyvät ja ovat yhteiskuntakelpoisia, jos oleskeluluvan saavat?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laukkanen.

15.43 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesitys on mitä tervetullein ja seurausta siitä, että todella 2015 kohtasimme tilanteen, johon emme olleet varautuneet. Silloin kunnat ja ely-keskukset saivat käsiinsä hyvin mittavan työn. Osa selvisi ihan kohtalaisesti, mutta sitten näimme myös näitä lieveilmiöitä, joissa vastaanottokeskuksia perustettiin ympäri Suomea ja kaikkien tavoitteet eivät olleet niin kunniallisia auttamisen suhteen vaan lähinnä takana oli myös hyötymistarkoituksia. Joten on erittäin hyvä, että tämä esitys on nyt valmisteltu ja tämä toiminta keskittyy yhteen paikkaan, se on suunnitelmallista ja nämä auttamispolut, jos tällainen hetki meille tulee, että tulee taas paljon ihmisiä, olisivat selkeitä ja siellä olisi myös säädetty siitä, kuka voi auttaa, niin ettei ihan kuka vain mene ja vuokraa hotellia ja totea, että nyt minusta tuli yhtäkkiä maahanmuuton asiantuntija.

Kiitos tästä esityksestä, ja toivon hallintovaliokunnalle käsittelyyn viisautta ja ymmärrystä kokonaisuuden hallinnassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

15.44 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuuntelin tarkkaan ministerin hyvän esittelyn tästä ja myös edustaja Risikon puheenvuoron. Edustaja Risikolla on pitkäaikainen kokemus näistä asioista, ja nyt omassa puheenvuorossani menen vielä kauemmas menneisyyteen eli 90-luvun alkuun, jolloin työskentelin lääninhallituksessa lääninlääkärinä. Kun itäinen naapurimme oli hajoamisen tilassa ja Suomessa arvioitiin, että nimenomaan siltä ilmansuunnalta saattaisi tulla hallitsematonta maahanmuuttoa enimmillään jopa puolen miljoonan ihmisen verran, jouduin silloin lääninhallituksen virkamiehenä osallistumaan valmiussuunnitteluun, jossa ihan aidosti ja oikeasti suunniteltiin, miten varauduttaisiin tällaiseen tilanteeseen: missä olisivat henkilöiden majoituspaikat, miten järjestettäisiin ruokailu, koulutus ja kaikki muut asiat. No, tämä on menneisyyttä, ja onneksi niin ei tapahtunut, mutta tästä johtopäätökseni on se, että voidaan olla montaa mieltä lääninhallitusten roolista aikanaan, mutta monialaisina viranomaisina ne olivat juuri sellaisia, että samassa virastossa toimivat niin poliisijohto, sosiaali- ja terveysjohto kuin pelastusjohtokin. Nyt itse asiassa meillä on tarvetta juuri laaja-alaiseen viranomaisyhteistyöhön keskushallintoa alemmallakin tasolla eli alueellisella tasolla kuntien ja keskushallinnon välissä. Siinä mie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2021 vp

lessä, vaikka noista tapahtumista on pitkä aika, kaikki tämä kokemus on arvokasta, ja se kannattaisi tässä hyödyntää, koska me olemme kuitenkin maailmassa, jossa tämänkaltaiset haasteet saattavat hyvinkin nopeasti ja yllättäen realisoitua.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.46 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Mehän käymme jatkuvasti täällä eduskunnassa keskustelua maahanmuutosta ja myöskin turvapaikanhakuprosessista, ja tähän on tullut jopa tällainen leimaamisen kulttuuri, että ihmiset, jotka hakevat turvapaikkaa, aidosti suojaa, eivät sitä ansaitsisi, vaan lähdetään spekuloidaan, spekuloidaan sillä, mitkä ne motiivit aidosti siellä taustalla ovat. — Ja kieltämättä niistä motiiveista monta kertaa voi kysyä, onko se aito turvapaikanhakuprosessi vai ei.

Olenaisinta on, että Suomi on kuitenkin maa, joka on allekirjoittanut Geneven pakolaissopimuksen, toimii niiden kriteerien ohjeilla, joissa lähdetään liikkeelle siitä, että ihminen, joka ei saa suojaa omassa kotimaassaan, joka joutuu ihmisoikeusloukkauksien kohteeksi ja tarvitsee sen suojan, jolloin me autamme ja me samanaikaisesti tunnistamme, että nämä ihmiset ovat itse asiassa niistä maahanmuuttajista kaikkein haavoittuvin ryhmä. Kaikkein haavoittuvin ryhmä. Ja sen takia meidän on syytä luoda nämä valmiudet siihen, että me kykenemme täyttämään nuo kansainväliset sopimukset. Olemme olleet itsekkin siinä tilanteessa, että Suomesta on lähdetty pakoon, on haettu turvapaikkoja. En mene historiaan niin kauas kuin pitää mennä, mutta joka tapauksessa olemme saaneet apua myös omalle kontollemme, ja tämä on vuorovaikutussuhde, missä me kansainvälisesti olemme.

Tämä lakiesitys, joka tässä nyt meillä on käsitellyssä, pyrkii helpottamaan, keskittämään ja hallintoa tehostamaan ja saamaan tätä viranomaisen keskinäistä vuorovaikutusta. Tämä on kaikki positiivista, kiitos hallitukselle tästä esityksestä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Vestman.

15.48 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä siitä, miten nykyistä lainsäädäntöä pitäisi kehittää paitsi laajamittaista maahantuloa myös itse asiassa laajemmin turvapaikkaprosessia ajatellen. Suomihan ei ole hyödyntänyt kaikkia niitä mahdollisuuksia, joita EU-oikeus mahdollistaa turvapaikkamenettelyssä. Suomi ei ole implementoinut turvapaikkadirektiivin mahdollistamaa rajamenettelyä, jossa turvapaikanhakijoita voidaan pitää neljä viikkoa rajavyöhykkeellä tai sen läheisyydessä päästämättä heitä maahan. Rajamenettelyssä voidaan ratkaista hakemuksia nopeutetulla turvapaikkamenettelyllä ja kääntää perusteettomasti maahan pyrkivät takaisin. Rajamenettely antaa myös mahdollisuuksia sitten tällaiseen säilöönottoon. Tästäkin kysyisin nyt ministeriltä. Rajamenettelyn implementointi Suomen lainsäädäntöön oli tunnistettu porvarihallituksen viime metreillä laatimassa toimenpideohjelmassa, joka sisälsi useita toimenpiteitä esimerkiksi ulkomaalaistaustaisen rikollisuuden torjumiseksi, ja siinä ohjelmassa tämä rajamenettely oli nostettu esille. Onko tämän kyseisen menettelyn käyttöönottoa harkittu hallituksessa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Risikko.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2021 vp

15.49 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vielä kysyn tästä, että kun tämä suunnittelun koordinaatio nyt tulee Maahanmuuttovirastolle, niin muuttuuko myös sisältö. Varmasti kun on eri ihmiset ja eri organisaatio, niin tietysti tapa tehdä jotain suunnitelmaa, orientaatio saattaa vähän muuttua, mutta edellyttääkö tämä laki tai tullaanko asetuksella vaikuttamaan jotenkin tulevaisuudessa siihen, että joku painopiste siinä toiminnassa, mitä sitten suunnitellaan, tulisi muuttumaan? Onko tämä laki pelkästensä organisointiin liittyvä laki vai liittyykö tähän myös sisällöllisiä muutoksia?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edellisissä puheenvuoroissa oli kysymyksiä. Ministeri Ohi-salo, 3 minuuttia.

15.50 Sisäministeri Maria Ohisalo: Arvoisa puhemies! Hyviä kommentteja lähetekeskustelussa, kiitokset niistä.

Edustaja Vestmanille kahteen kysymykseen: Valmiuslain uudistustyö on käynnistetty oikeusministeriössä, jolle vastuu kuuluu. Itse asiassa jo ennen koronapandemiaa tätä työtä on tehty, ja sitä viedään eteenpäin paraikaa. Kyse on tietysti laista, jonka läpivieminen tarvitsee pitkän, pitkän ajan, kaksi eduskuntaa, mutta erittäin tärkeä kokonaisuus, ja siinä pitää katsoa, että sisäasiainhallinnon viranomaisille löytyy selkeät omat toimivastuut ja -valtuudet. On hyvä katsoa tätä kokonaisuutta yhdessä.

Kysymys rajamenettelystä: Tämä rajamenettely on osa EU:n turvapaikka- ja maahanmuuttopak-tia, jonka komissio antoi vuosi sitten ja jota Suomen hallitus on käsitellyt ja myös täällä valiokunnissa ollaan yhdessä käsitelty. Osana tätä kokonaisuutta rajamenettely on, ja Suomi sitä on kannattanut. Se toisi jouhevuutta niihin alkuvaiheisiin, tiedettäisiin, mihin prosesseihin ihmiset viedään, ja luultavasti tämä parantaisi sitä kokonaiskuvaa, niin että tietäisimme, kuka tarvitsee minkäkinlaista apua, tukea missäkin vaiheessa.

Tämä ehkä linkittyy edustaja al-Taeen kysymykseen siitä, kun mainitsitte, että osa turvapaikanhakijoista viettää vuosia vastaanottokeskuksissa. Tässä kiteytyy se ongelma, mikä meidän järjestelmässä on, että siellä alussa pitäisi pystyä vahvistamaan prosessin laatua, jotta hakemukset käsitellään kunnolla, ihmistä oikein kuullen, kaikki asiat huomioiden, ja että ihminen ei joutuisi uusintaprosesseihin ja korjaaviin toimenpiteisiin näissä prosesseissa. Eli tehtävä olisi nopeuttaa sitä kautta näitä prosesseja, että laatu varmistetaan, ja tämä on hallitusohjelmassa hyvin keskeinen näkökulma.

Täällä kysyttiin myös, miten yhteistyö elyn kanssa ja ylipäätään muiden viranomaisten kanssa tästä eteenpäin. Elyjen kanssa on hyvä yhteinen näkemys tästä, että voimme edetä näin tässä kokonaisuudessa, ja totta kai jokaisella viranomaisella on tärkeä paikka siinä, että mitä aikaisemmassa vaiheessa tunnistamme tällaiset tilanteet, sitä paremmin voimme yhdessä koordinaatiota harjoittaa näissä tilanteissa. Tässä taustalla apuna on se, että tilannekuvaa kehitetään jatkuvasti paitsi suomalaisten viranomaisten kesken — tiedonvaihtoa, tilannekuvan koordinoimista — myös eurooppalaisten toimijoiden kanssa yhteistyössä: Frontex, EASO ja moni muu eurooppalainen viranomainen.

Vastaanottokeskuksissa ihmiset todella viettävät liian pitkiä aikoja, ja se on paitsi inhimillisesti myös taloudellisesti kestäväntöntä. Mitä voimme tehdä on tietysti se, että ihmiset pääsevät integroitumaan mahdollisimman paljon jo siinä vaiheessa yhteiskuntaan: kielikoulutusta, mielenterveyspalveluita, ylipäätään mahdollisuuksia vaikkapa työskentelyyn. Tätä kaikkea meidän on nyt jo mahdollista tehdä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2021 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.